

STEUNPUNT ECONOMIE EN ONDERNEMEN
Vlamingenstraat 83/3550
B-3000 Leuven, Belgium

STORE-22-009

Kernindicatoren 2021

6 Speerpuntclusters

Bas Gorrens^{a,b,2}, Joep Konings^{a,b,3}, Aaron Putseys^{a,b,4}, Jo Reynaerts^{a,b,5}, Dieter Van Esbroeck^{a,b,6}, Jakob Vanschoonbeek^{a,b,7}, en Astrid Volckaert^{*a,b,8}

^a*Steunpunt Economie en Ondernemen*

^b*Vlaams Instituut voor Economie en Samenleving (VIVES), Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen, KU Leuven*

21 juni 2022

**STEUNPUNT
ECONOMIE &
ONDERNEMEN**

Vlaanderen
is economie, wetenschap
& innovatie

* © ECOOM-STORE en KU Leuven (2022). De resultaten in dit rapport geven de mening van de auteur(s) weer en niet deze van de Vlaamse Overheid: de Vlaamse Gemeenschap/het Vlaams Gewest is niet aansprakelijk voor het gebruik dat kan worden gemaakt van de in deze mededeling of bekendmaking opgenomen gegevens.

Kernindicatoren 2021 - 6 Speerpuntclusters (22-009)

ECOOM-STORE adviseert de Vlaamse overheid met fundamenteel en toegepast onderzoek naar speerpuntclusters, economisch beleid en ondernemen in Vlaanderen. Binnen de pijler A “Clusters” brengen onze onderzoekers de speerpuntclusters in Vlaanderen in kaart en creëren nieuwe inzichten voor het clusterbeleid in Vlaanderen. Daartoe worden jaarlijks kernindicatoren berekend.

Kernindicatoren

Aantal ondernemingen (A):	aantal ondernemingen die lid zijn van de cluster.
Aantal groepen (G):	de groep bevat alle btw-nummers van bedrijven die eenzelfde Global Ultimate Owner (GUO) hebben.
Tewerkstelling (VTE):	tewerkstelling binnen de ondernemingen die lid zijn van de cluster, uitgedrukt in voltijds equivalenten (VTE). netto toegevoegde waarde van de ondernemingen die lid zijn van de cluster, uitgedrukt in 1000 euro.
Netto toegevoegde waarde (TW):	de netto toegevoegde waarde van ondernemingen is de omzet verminderd met de aangekochte goederen en diensten, en verminderd met de afschrijvingen.
Arbeidsproductiviteit (AP):	arbeidsproductiviteit is de toegevoegde waarde per werknemer, uitgedrukt in 1000 euro per VTE.
Totale factorproductiviteit (TFP):	de toegevoegde waarde die een bedrijf kan produceren met een bepaalde hoeveelheid arbeid en kapitaal.
Arbeidskosten per eenheid product (ULC):	de arbeidskosten per geproduceerde eenheid output.
Investeringsratio (I):	het aandeel van het kapitaal dat wordt gebruikt in nieuwe investeringen.
Solvabiliteitsratio (SR):	een maatstaf voor het vermogen van een onderneming om aan haar schuldverplichtingen op lange termijn te voldoen.
Current Ratio (CR):	een maatstaf voor het vermogen van een onderneming om haar schuldverplichtingen op korte termijn te voldoen.
EBITDA:	de winst voor aftrek van rentekosten, belastingen, afschrijving en afboekingen, uitgedrukt in 1000 euro.
Aantal Patentbedrijven (PO):	aantal ondernemingen die 1 of meerdere patenten hebben aangevraagd in het referentiejaar.
Aantal Patentaanvragen (P):	het totaal aantal patenten dat aangevraagd wordt door ondernemingen in het referentiejaar.
O&O intensiteit (O&OI):	O&O uitgaven door bedrijven in de cluster als aandeel van omzet in het referentiejaar.
O&O uitgaven (O&OU):	totale interne O&O uitgaven (miljoen EUR) door bedrijven in de cluster in het referentiejaar.
O&O personeel (O&OP):	totaal O&O personeel (VTE) tewerkgesteld door bedrijven in de cluster in het referentiejaar.

De kernindicatoren zijn berekend op basis van de lijst van ondernemingen die bij aanvang van het jaar lid zijn van de cluster, en worden vergeleken (%) ten opzichte van de Vlaamse economie.

> de economische kernindicatoren 2021 betreffen dus de ondernemingen die begin 2021 lid zijn van de cluster, en zijn berekend op basis van hun jaarrekening in 2020. Voor de meeste bedrijven geeft dit de situatie weer op 31/12/2020.

De economische indicatoren hebben betrekking op de meest recente jaarrekening van bedrijven. Enkel bedrijven met tewerkstelling in Vlaanderen worden meegenomen.

De berekende indicatoren zijn onder voorbehoud van eventuele correcties van de gerapporteerde jaarrekeningen in Bel-first.

De patentindicatoren hebben als referentiejaar 2018.

De O&O indicatoren zijn geïmputeerd en geëxtrapoleerd naar de totale doelpopulatie op basis van weging, met als referentiejaar 2019.

U: niet voldoende datapunten om betrouwbare cijfers te berekenen.

Groei analyses

Decompositie tabel: decompositie van de groei van het aantal leden, de tewerkstelling en de toegevoegde waarde van de cluster in (i) blijvende leden, (ii) nieuwe leden en (iii) uittrekkende leden.

Voor bepaalde sectoren en/of grote bedrijven waarvan slechts een deel van de bedrijfsactiviteit relevant is voor de cluster, worden de kernindicatoren gewogen.

Voor het bepalen van de sector van activiteit, grootte, multinational karakter, ligging van de maatschappelijke zetel, etc. van bedrijven wordt steeds gebruik gemaakt van de meest recent data.

De berekende indicatoren zijn onder voorbehoud van eventuele correcties van de gerapporteerde jaarrekeningen in Bel-first. Daardoor kunnen er kleine afwijkingen optreden t.o.v. de kernindicatoren die gerapporteerd werden in voorgaande jaren.

Voor bijkomende informatie over de indicatoren en de analyse van de speerpuntclusters verwijzen we naar de volgende STORE beleidsrapporten (beschikbaar op de website van ECOOM-STORE)

[Daan Goutsmet, Cathy Lecocq en Astrid Volckaert \(2018\), “Methodologie voor het beschrijven van speerpuntclusters in Vlaanderen”, Beleidsrapport STORE-A-17-005.](#)

[Cathy Lecocq en Astrid Volckaert \(2019\), “Speerpuntclusters in Vlaanderen. Analyse van de clustergroei” Beleidsrapport STORE-A-19-010.](#)

[Gorrens et al. \(2022\), “Speerpuntclusters in Vlaanderen. Methodologie voor het berekenen van kernindicatoren” Beleidsrapport STORE-22-017.](#)

Bron:

Bel-first, PATSTAT, ECOOM Vragenlijst Onderzoek en Ontwikkeling 2020 (referentiejaar 2019)

Website:

www.ecoom.be en www.steunpunt-economie-ondernemen.be

©ECOOM-STORE 2022

Tabel 1: Economische kernindicatoren

	A	G	VTE	TW	AP	2020 TFP	ULC	I	SR	CR	EBITDA
Totaal	1697	1009	266260	33949388	128	.977	.598	0.112	0.337	1.439	12597218
	1%	1%	14%	18%	98	1.03	.589	0.191	0.371	1.927	19%
Per NACE 2-digits											
01-09	16	15	459	71972	157	.504	.623	-0.045	0.714	1.228	-6886
	1%	1%	3%	5%	91	1.05	.442	0.232	0.393	2.304	-1%
10-12	184	128	23915	2593960	108	1.22	.626	0.218	0.413	1.389	885026
	9%	6%	41%	43%	102	1.04	.597	0.212	0.392	1.538	41%
13-15	20	15	2065	203671	99	1.41	.588	0.225	0.452	1.720	76369
	3%	2%	12%	17%	70	1.44	.658	0.187	0.463	2.959	21%
16-18	12	12	1182	158417	134	.806	.574	0.078	0.354	1.041	63407
	1%	1%	5%	6%	98	.827	.593	0.203	0.431	2.261	7%
19 en 35-39	58	47	18124	4691595	259	.577	.462	-0.060	0.262	1.798	2206338
	6%	5%	46%	42%	283	.774	.34	0.029	0.359	1.663	44%
20-22	98	78	23125	5540641	240	1.5	.441	0.027	0.535	1.232	2878316
	10%	8%	36%	38%	230	1.57	.42	0.127	0.519	1.842	36%
23-27	76	61	15968	1825965	114	1.25	.741	0.028	0.358	1.684	532259
	2%	2%	19%	21%	102	1.5	.659	0.178	0.419	2.235	19%
28-33	57	49	9962	1041884	105	1.69	.665	0.195	0.443	1.874	335774
	2%	2%	14%	16%	96	1.24	.646	0.196	0.396	2.096	15%
41-43	112	50	14582	1406647	96	1.57	.864	0.101	0.335	1.415	206367
	1%	0%	10%	11%	86	1.33	.621	0.257	0.362	2.027	5%
45-47	274	234	20904	2398123	115	1.18	.661	0.146	0.360	1.635	850726
	1%	1%	6%	7%	99	1.61	.56	0.186	0.361	1.925	7%
49-51	133	101	17470	1411006	81	1.04	.844	0.144	0.132	1.260	179396
	4%	3%	25%	24%	83	1.28	.676	0.226	0.346	1.899	11%
52-53	177	109	49594	4140085	83	1.09	.686	0.109	0.298	1.298	1130523
	10%	6%	59%	56%	87	1.19	.693	0.149	0.266	1.327	56%
55-56	9	8	269	12718	47	.487	.71	0.115	0.493	2.317	678
	0%	0%	1%	1%	34	.706	.784	0.161	0.267	1.749	0%
58-60	2	2	848	102993	121	.953	.787	0.000	0.427	0.337	22570
	0%	0%	8%	10%	98	1.13	.734	0.201	0.456	1.814	9%
61-63 en 95	93	79	14200	3202605	226	2.06	.364	0.213	0.278	0.762	1971167
	2%	2%	21%	31%	156	1.72	.523	0.274	0.315	1.396	42%
64-68	88	73	2103	529594	252	.663	.37	0.516	0.353	1.322	293832
	0%	0%	5%	6%	223	.434	.31	0.212	0.399	2.456	5%
69-70	103	91	14111	1886940	134	1.15	.71	0.014	0.346	1.972	494457
	1%	1%	20%	21%	131	.813	.52	0.242	0.306	2.053	12%
71-72	93	80	7679	928515	121	1.3	.729	0.227	0.535	2.077	215548
	3%	2%	21%	23%	108	1.58	.687	0.452	0.449	2.073	20%
73-75	15	15	3809	310961	82	2.02	.867	0.625	0.274	1.279	41520
	1%	1%	25%	23%	89	1.21	.71	0.358	0.299	1.664	12%
77-82	57	51	18777	1014446	54	1.31	.852	-0.055	0.148	1.115	99745
	1%	1%	7%	6%	56	1.18	.778	0.146	0.289	1.532	3%
84-99 uitz 95	18	18	7113	476933	67	1.27	.703	0.326	0.467	1.773	120366
	0%	0%	3%	3%	68	1.37	.772	0.174	0.479	2.432	4%
Per tewerkstellingsklasse											
geen werknemers	182	134	0	494222			.0302				463059
	0%	0%		5%			.0535				5%
micro (1-9)	347	309	1497	222778	149	.572	.478	0.398	0.420	2.534	111290
	0%	0%	1%	1%	90	.923	.474	0.273	0.375	2.590	1%
klein (10-49)	481	366	11937	1738045	146	1.18	.46	0.250	0.378	1.083	861860
	3%	2%	3%	5%	87	1.17	.612	0.259	0.376	2.209	7%
middelgroot (50-249)	421	320	43327	5080224	117	1.38	.611	0.241	0.359	1.708	1962704
	11%	9%	11%	14%	96	1.37	.65	0.224	0.396	2.034	18%
groot (250-999)	197	156	75705	8971839	119	1.32	.664	0.145	0.387	1.583	2535902
	26%	21%	21%	25%	101	1.37	.635	0.164	0.395	1.791	28%
groot (1000-4999)	62	58	88296	12734123	144	.772	.598	0.033	0.328	1.362	4616841
	40%	38%	30%	40%	107	.858	.611	0.128	0.360	1.586	41%
groot (5000 en meer)	7	5	45499	4708157	103	1.51	.577	0.045	0.236	0.887	2045563
	33%	26%	21%	34%	64	1.28	.79	0.072	0.288	1.230	71%
Per multinationalaal karakter											
Belgisch binnenlands bedrijf	639	488	40429	4305491	106	1.1	.565	0.258	0.324	1.744	1699986
	1%	0%	4%	6%	82	1.13	.593	0.240	0.394	2.172	6%
Belgische multinational	419	209	89920	11145708	124	1.16	.578	0.060	0.337	1.287	4360485
	5%	3%	30%	35%	104	.864	.613	0.135	0.324	1.548	40%
Buitenlandse multinational	552	282	125814	17386180	138	.887	.618	0.097	0.345	1.457	6127516
	8%	4%	23%	25%	123	1.09	.571	0.143	0.361	1.749	26%
n.b.	87	52	10097	1112007	110	1.42	.616	0.177	0.287	1.342	409231
	1%	1%	15%	20%	84	1.01	.639	0.163	0.331	1.632	22%
Per provincie											
West-Vlaanderen	290	199	33698	3946130	117	1.24	.536	0.186	0.415	1.532	1661951
	1%	1%	13%	16%	90	1	.568	0.214	0.420	2.172	17%
Oost-Vlaanderen	401	279	34781	3880899	112	1.35	.676	0.138	0.383	1.971	1147617
	1%	1%	13%	15%	97	1.08	.587	0.226	0.412	2.187	12%
Antwerpen	575	370	59649	9929469	166	.888	.544	0.121	0.381	1.535	4173673
	1%	1%	13%	19%	116	1.06	.534	0.200	0.384	1.965	19%
Vlaams-Brabant	211	159	33236	3848347	116	1.19	.673	0.174	0.296	1.386	1336968
	1%	1%	14%	16%	101	1.05	.631	0.182	0.350	1.909	16%
Limburg	137	102	14241	1262913	89	1.02	.63	0.216	0.479	1.985	380082
	1%	1%	9%	9%	83	1.15	.618	0.273	0.394	2.170	8%
Brussel	83	54	90654	11081631	122	.907	.612	0.029	0.254	1.070	3896927
	6%	4%	30%	40%	93	.902	.646	0.077	0.289	1.315	59%
Per leeftijdsklasse											
1-9	327	282	8686	1198293	138	1.01	.558	0.273	0.225	1.773	459474
	1%	1%	4%	6%	90	.799	.581	0.311	0.226	1.547	6%
10-19	313	248	39425	4402161	112	1.17	.662	0.184	0.274	1.752	1497702
	1%	1%	12%	15%	90	1.07	.565	0.248	0.327	1.873	13%
20-29	348	274	33208	3977323	120	1.46	.599	0.144	0.358	1.320	1510637
	1%	1%	9%	12%	95	1.23	.592	0.208	0.392	2.005	12%
30-39	282	228	40613	5532078	136	1.25	.585	0.180	0.386	1.417	2118419
	1%	1%	12%	16%	97	1.14	.617	0.169	0.410	2.098	18%
40-49	162	144	51693	4466244	86	.569	.746	-0.025	0.275	1.324	983579
	2%	2%	23%	23%	87	.898	.674	0.125	0.398	1.987	18%
50-59	116	107	39472	3832365	97	.981	.775	0.105	0.325	1.430	811573
	5%	4%	23%	27%	82	1.03	.717	0.127	0.416	2.021	24%
60-69	54	52	10553	1408119	133	1.67	.587	0.132	0.420	1.535	543231
	5%	4%	15%	22%	93	1.17	.651	0.157	0.429	2.093	27%
70 en ouder	95	86	42610	9132804	214	1.02	.436	0.093	0.419	1.318	4672603
	6%	6%	28%	35%	174	1.05	.437	0.109	0.421	1.772	43%
Waalse bedrijven											
	5	4	275	19871	72						

Noot: deze tabel rapporteert de kernindicatoren voor alle clusters (vet) en hun percentage in de Vlaamse economie (cursief, %) of het gemiddelde in de Vlaamse economie (cursief, zonder %) voor de jaren vermeld in de tweede rij.

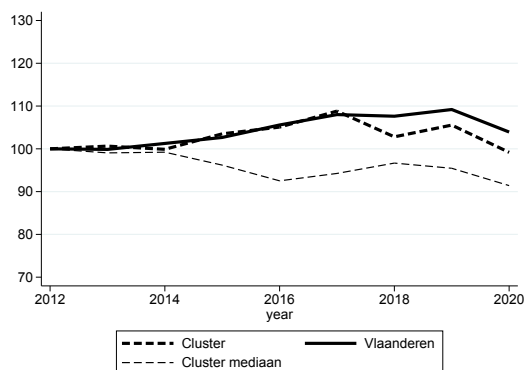
Tabel 2: Innovatie kernindicatoren

	2018			2019	
	PO	P	O&OI	O&OI	O&OP
Totaal	107.0 19%	1445 34%	1.37% 2.06%	2001 30%	10669 28%
Per NACE 2-digits					
01-09,12,32,35-43 Overige industrie	14.0 27%	75 45%	1.02% 0.99%	88 42%	535 39%
10-11 Voeding/Dranken	7.0 50%	42 81%	0.33% 0.38%	66 51%	574 57%
13-15 Textiel/Kleding/Leer	5.0 33%	12 35%	1.64% 1.28%	27 47%	190 42%
16-18,31 Papier/Hout/Kurk/Meubelen/Drukwerk	5.0 29%	16 15%	U 0.70%	U U	U U
19,22-23 Raffinaderijen/Rubber/Kunststoffen/Niet-metaalhoudende minerale producten	11.0 35%	49 27%	0.24% 0.51%	58 37%	341 34%
20-21 Chemie/Farmaceutische industrie	13.0 36%	356 53%	2.94% 3.29%	484 35%	1759 39%
24-25,33 Metaal/Reparatie en installatie van machines	10.0 29%	103 41%	1.35% 1.36%	196 63%	864 52%
26-27 Informatica/Elektronische en optische producten/Elektronica	4.0 13%	89 36%	6.60% 9.64%	153 27%	977 32%
28-30 Machines/Voertuigen	4.0 9%	349 45%	2.69% 2.42%	146 28%	796 25%
45-47 Groot- en detailhandel	8.0 10%	107 28%	0.30% 0.49%	U U	U U
49-58,64-70,73-99 Overige diensten	10.0 10%	117 20%	0.67% 0.99%	243 43%	1575 39%
59-63,71-72 Productiehuizen/Telecom/ICT/Ingenieurs/Technische testen	16.0 15%	131 16%	16.66% 14.53%	499 21%	2783 18%
Per tewerkstellingsklasse					
groot (250 en meer)	51.0 241%	1214 108%	1.26% 1.72%	1556 41%	7634 46%
klein (10-49)	12.0 8%	25 4%	2.45% 2.78%	100 10%	717 9%
micro (1-9)	12.0 8%	32 8%	4.46% 10.70%	42 10%	253 8%
middelgroot (50-249)	28.0 22%	165 25%	1.77% 2.28%	303 21%	2066 21%
geen werknemers	4.0 7%	9 6%			
Per multinationalaal karakter					
Belgisch binnenlands bedrijf	16.0 7%	37 5%	0.73% 2.65%	117 12%	979 11%
Belgische multinational	54.0 29%	870 51%	2.45% 1.90%	675 39%	3615 37%
Buitenlandse multinational	32.0 27%	472 29%	1.18% 2.03%	1157 29%	5713 29%
n.b.	5.0 28%	66 34%	1.11% -	52 -	361 -
Per leeftijdsklasse					
1-9	14.0 10%	46 8%	6.53% 5.65%	75 12%	529 11%
10-19	14.0 11%	69 11%	1.41% 2.98%	329 27%	1815 22%
20-29	17.0 18%	185 23%	3.08% 3.35%	287 20%	1844 24%
30-39	20.0 20%	204 34%	0.74% 1.10%	305 36%	2197 35%
40-59	20.0 68%	267 101%	0.58% 0.81%	267 40%	1457 37%
60 en ouder	22.0 86%	675 71%	3.02% 2.72%	739 40%	2825 41%

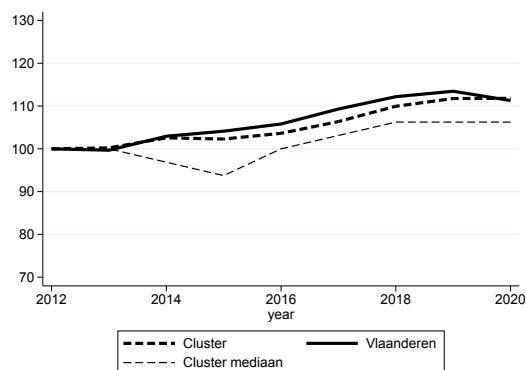
Noot: deze tabel rapporteert de innovatie indicatoren voor alle clusters (vet) en hun percentage in de Vlaamse economie (cursief, %) of het gemiddelde in de Vlaamse economie (cursief, zonder %) voor de jaren vermeld in de tweede rij.

Tabel 3: Decompositie van de leden

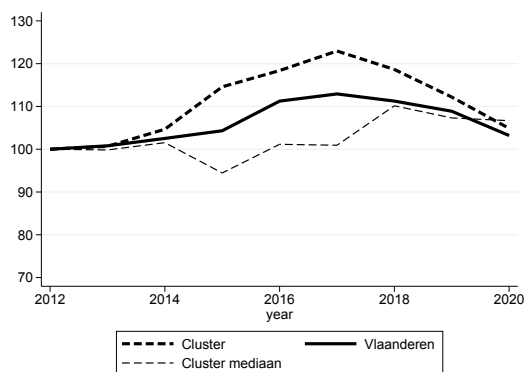
	Aantal	VTE	TW	AP
Totaal				
2021	1697	266260	33949388	128
2020	1683	271336	37314584	138
groei	14	-5076	-3365196	-10
groei (%)	1	-2	-9	-7
Blijvende leden				
2021	1317	233506	30787799	132
2020	1317	243743	33450670	137
groei	.	-10237	-2662871	-5
In- en uittredende leden				
2021	380	32754	3161589	97
2020	366	27593	3863914	140
groei	14	5161	-702325	-43

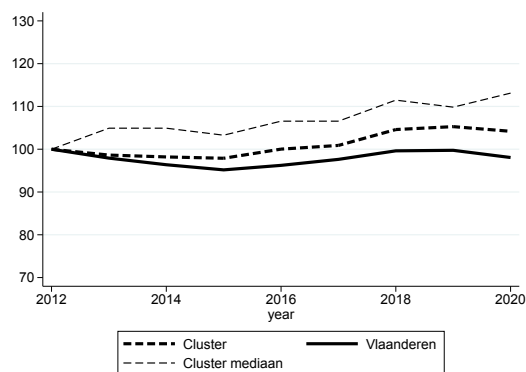
(1a) groei nav totaal

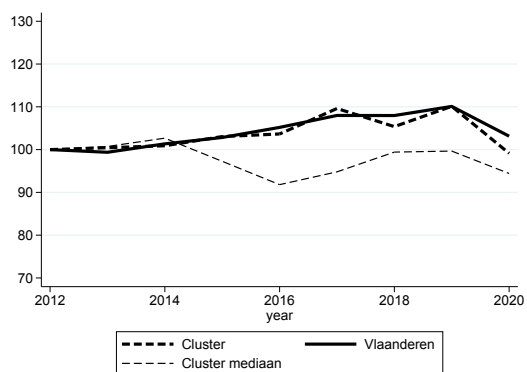
(1b) groei fte totaal

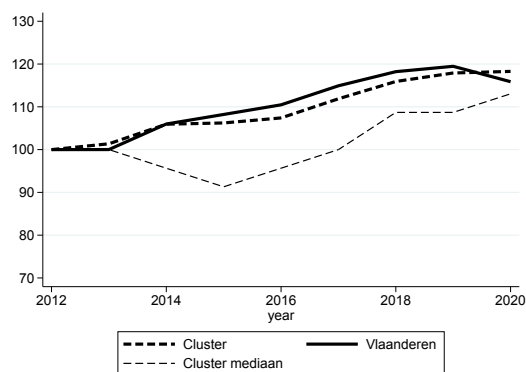
(1c) groei nav industrie

(1d) groei fte industrie

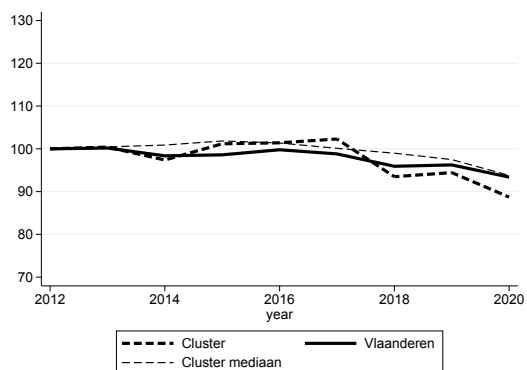

(1e) groei nav diensten

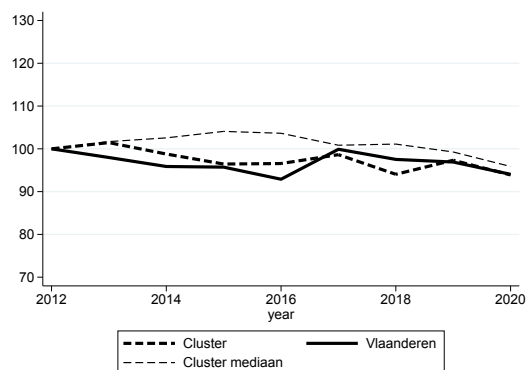

(1f) groei fte diensten

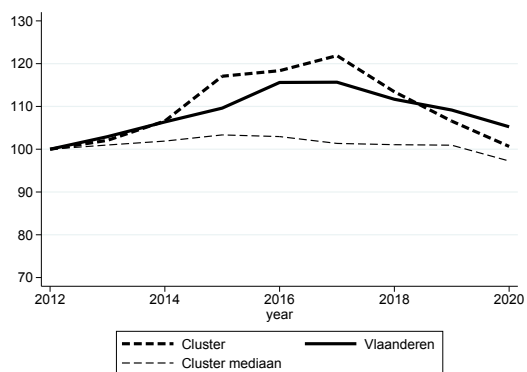
Figuur 1: Groei in Toegevoegde waarde en Tewerkstelling (VTE)

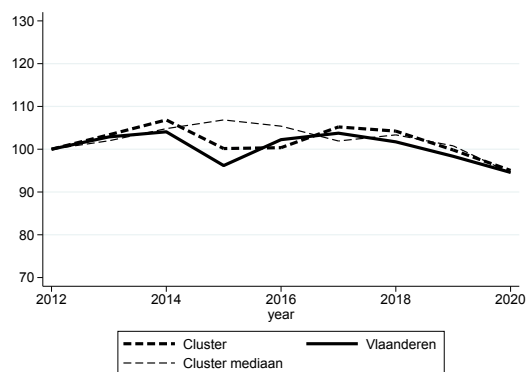
(2a) groei ap totaal

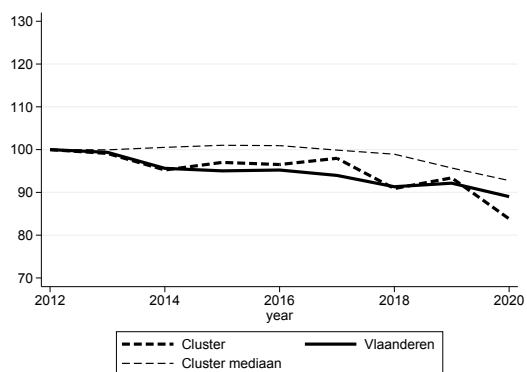
(2b) groei tfp totaal

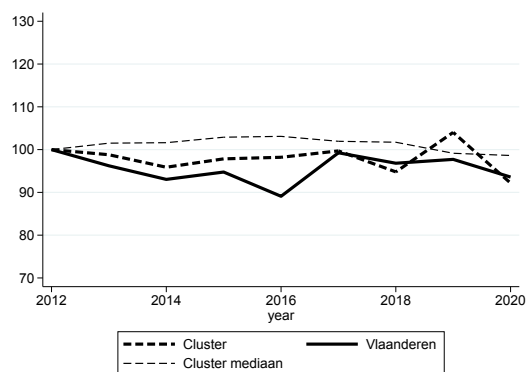
(2c) groei ap industrie

(2d) groei tfp industrie

(2e) groei ap diensten

(2f) groei tfp diensten

Figuur 2: Groei in arbeids- en factorproductiviteit